

IZHAJA VSAKI DAN

tudi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj Posamične številke se prodajajo po 3 nvd., (6 stotink) v mnogih tobakarnah in v Trstu in okolici, Ljubljani, Gorici, Kranju, St. Petru, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Postojni, Dornbergu, Solkanu itd.

CENE OGLASOV se računajo po vrstah (široke 73 mm, visoke 24 mm); za trgovinske in obrtne oglase po 20 stotink; za ovrtnice, zahvale, poslanice, oglase denarnih zavodov po 50 stot. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljnjaja vrsta K 2. Mali oglasi po 3 stot. beseda, najmanj pa 10 stot. — Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave Edinosti. — Plačuje se izključno le upravi Edinosti.

Edinost

Glasilno političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

za vse leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K —, na naročbe brez dopolne naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina za nedeljsko izdajo „Edinosti“ stane: celoletno K 5 20, pol leta 2-60 Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo. Naročnino, oglase in reklamacije je pošiljati na upravo lista. UREDNIŠTVO: ul. Giorgio Galatti 18 (Narodni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik STEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost“. — Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 18. Poštno-hranilnični račun št. 841-652. Telefon št. 1157

Mesečna priloga: „SLOVENSKI TEHNIK“.

BRZOJAVNE VESTI.

Zdravje cesarjevo.

DUNAJ 25. Ker se zdravje cesarjevo vedno boljša, se ne bodo več izdajali buletini. **Minister dr. Fořt in dr. Pacak odstopila.**

DUNAJ 25. — „Slav. Kor.“ poroča: Mladočeski klub je odobril demisijski ministrov dr. Pacaka in dr. Fořta, nakar sta oba ministra izročila svojo ostavko ministerskemu predsedniku baronu Becku.

Pogajanja med Avstro-ogrsko in Srbijo.

DUNAJ 25. — „Fremdenblatt“ poroča: Včeraj popoldne so v ministerstvu za unanje stvari zopet pričela pogajanja radi sklepa trgovinske pogodbe med Avstro-ogrsko in Srbijo. Seja je trajala tri in pol ure. Jutri zjutraj dospe semkaj finančni minister Paču in tedaj se določiti čas prihodnje konference.

Avstrijska zbornica.

DUNAJ 25. Pred začetkom prvega čitanja pogodbenih predlog je posl. Chiari izrazil svoje osvedočenje, da je avstrijska vlada pri pogodbenih pogajanjih ob danih razmerah sploh dosegla, kar se je dalo v resnici doseči, ter je v imenu Nemcev izjavil, da smatra za izključeno, da bi bilo uresničenje pogodbe navezано na kake koncesije Čehom v prilog.

Posl. Lueger je izjavil, da bo postopanje krščanskih socialistov odvisno od izjav vlade v odseku, a že sedaj se zavaruje proti nadaljnjim vojaškim koncesijam v prilog Ogrski. Krščanski socialisti hočejo miru, pripravljeni so pa na najbrezobzirnejši boj, ki ga vsiljujejo Madjari. Posl. Ellenbogen je naglašal, da hočejo socijalni demokrati državno samostalnost Avstrije in Ogrske, toda skupno gospodarsko ozemlje.

DUNAJ 25. Ministerski predsednik baron Beck je imel danes dolgotrajno posvetovanje s češkimi poslanci dr. Kramarjem, Mastalko, dr. Srbom in dr. Dvořakom. O predmetu in vsebini konference se čuva najstrožja tajnost.

DUNAJ 25. Mladočeska stranka stopi baje v opozicijo. Mesto obeh mladočeskkih ministrov stopita v kabinet en češki agrarec in en češki klerikalec. Ni še gotovo, se li ministerstvo že sedaj spopolni ali pa še le po rešitvi pogodbenih predlog.

V nagodbi je mnogo stvari v prilog Avstrije. Ker pa niso socijalni demokrati sodelovali na pogodbi in tudi niso bili tozadevno vprašani, ne morejo prevzeti za nagodbo nikake odgovornosti. Sledeči govorniki: dr. Fiedler, Perić, Zabradnik (češki agrarec) in Sramek (kons. Čeh) so govorili o nagodbi s stališča njihove stranke, ne da bi zavzeli k elaboratu vlade določeno stališče. Posl. Perić (Dalmatincec) je naglašal, da zamorejo biti Hrvatje iz gospodarskih razlogov za nagodbo zadovoljni. Posl. Kurada (nemški naprednjak) je menil, da bo nova dalmatinska železnica, ki bo služila le velikohrvatski agitaciji, delala dalmatinski plovbi veliko konkurenco. Govornik pogrša v nagodbi rešitev bosanskega železniškega vprašanja. Na to je bila razprava prekinjena in seja določna na ponedeljek ob 3. uri popoldne.

Ogrska poslanska zbornica.

BUDIMPEŠTA 25. Zbornica je imela ob 12. uri popoldne kratko formalno sejo, na kateri je bilo predloženo odsekovo poročilo o proračunskem provizoriju in ustavnih garancijah. Prihodnja seja v torek dne 29. t. m. ob 10. uri predpopoldne. Na dnevnem redu je

razprava proračunskega provizorija za štiri prve mesece leta 1908.

Občine pod upravo žensk.

BUDIMPEŠTA 25. V mnogih slovaških občinah na Ogrskem je občinska uprava v rokah žensk, ker so se vsi odrasli moški izselili. Enak slučaj se je sedaj pripetil v čisto madjarski občini Luter, županije Bihar-skje, kjer je v zadnjem tednu odpoštovalo v Ameriko zadnjih 200 odraslih moških.

Potres v južni Italiji.

RIM 25. Kralj je daroval 100.000 lir za preostale žrtve v Kalabriji.

RIM 25. „Messaggero“ piše: Prebivalstva vseh krajev, kjer je bil leta 1905 potres, se je povlastila velika razburjenost in boji se novih potresnih sunkov. Sodi se, da je mrtvecev okoli 400, mej temi 250 v Ferruzzanu, 50 v drugih krajih. Poškodovanih je baje na tisoče ljudi. Divizijski poveljnik v Catanzaru, general Aliprandi, se poda danes v kraje, kjer je bil potres, tačas je dal razdeliti 1500 vojaških šotorov. Glasom neke brzjojavke iz Gerace so v Ferruzzanu, kjer je mrtvih in ranjenih 500, izvlekli izpod razvalin 212 trupel. V Sant'Enufimiji so izvlekli izpod razvalin neko rodbino, vsi so bili že živi, vendar težko ranjeni.

RIM 25. Križar „Umberto“ je odplul ob obrežju iz Reggio di Calabria v Gerace Marina na pomoč prebivalstvu, ki je trpelo vsled potresa. „Giornale d'Italia“ poroča iz Reggio, da biva prebivalstvo na planem, oziroma v vozeih in provizoričnih šotorih, ki so jih napravili iz vreč. Orožniki, redarji in vojski patrolirajo po cestah ter pomagajo prebivalstvu in delijo najubožnejšim svoje mesne konzerve. Oblastnije so sedaj nastanjene v poslopju prefektore. Bati se je, da je vseh žrtev okoli 600. Položaj v pokrajini Reggio je obupen. Tudi nepoškodovane hiše v krajih kjer ni potres napravil mnogo škode, so prazne, ker se nočejo prebivalci vrniti iz strahu pred novim potresom. Celo v mestu Reggio je le malo oseb spalo v hišah. Vojski izvršujejo čine požrtvovalne hrabrosti.

BRANCALEONE 25. Potres je napravil v vseh vaseh in občinah mnogo škode. Prebivalstvo je vse prestrašeno in biva na planem. Po malo dežuje. Morje je viharo.

RIM 25. Vojni minister je sklenil odposlati v Cabrijo še nadaljne četne oddelke s pomožnimi sredstvi. Razun tega odpošlje vsak dan tjakaj 20 kvintalov kruha.

RIM 25. Takoj ko se je zvedelo o katastrofi v Ferruzzanu se je podal tjakaj eskadron vojakov, ki je našel vas popolnoma razdejano. Videti ni bilo niti sledu kake ceste. Povsod razvaline. Eskadron je izvelk izpod razvalin devet oseb. Dospela je tudi pehota in pomagala pri izkopavanju.

Umetni diamanti.

PARIZ 25. Komisija imenovana od akademije znanosti, da poskusi od kemika Charretta električnim potom narejene kristale, ki so baje slični diamantom, je konstatovala, da nimajo isti nikakove lastnosti diamantov. Kristali se tajajo že pri vročini 200 stopinj in so organski izdelki, katerih sestava je podobna oni nafti.

Volitve za črnogorsko skupščino.

CETINJE 25. Volitve za skupščino se bodo vršile po vsej deželi dne 31. t. m. Zmaga vlade je zagotovljena. Opozicija postavi svoje kandidate le v nekaterih mestih in vtegne zmagati v dveh ali treh krajih. Skupščina bo sklicana na 19. decembra.

nič jedel. In zares priščaji in turi vsled starih nezacejenih ran so ga pokrili od glave do pet, in noge so mu začele otekati. Lečil se ni nikdar rad in tudi zdaj se je zdravil mnogo z domačimi zdravili. Vendar mu je postajalo vse huje. Ko je car izvedel o njegovi boleznii, mu je poslal svojega zdravnika Vajkarta. Vendar ga pa Suvorov ni mnogo poslušal. „Jaz potrebujem: kmečko izbo, molitve, kopel, kašico pa kvas“, je govoril Vajkartu, „vedi, jaz sem vojak.“ Vajkart mu je pa odvrnil, da ni vojak ampak generalisimus. „Res je“ je odgovoril Suvorov, „toda vojak se razgleduje nad menoj.“ Mnogo se je moral Vajkart prepirati s Suvorovom, ali brez koristi, a ko je videl, da se ne more spozumateti, mu je dovolil, da se poda v Petrograd.

Odpejali so Suvorova ne ozdravelega, ampak na pol mrtvega. Ležal je v veliki kočiji, na pernici, zdihoval in stokal, se vozil jako polahko in se ustavljal pogostoma radi počitka. Kjer se je ustavil, se je zbral narod hitro okrog njega, da bi videl nepremagljivega vojskovodjo, toda za Suvorova je to bila le nepotrebna nadlega. V Rigi je ostal dalj časa, na silo oblekel monduro, bil v cerkvi na velikonočno nedeljo ter obedoval pri generalgubernatorju. Toda od vsega tega

Maroko.

TANGER 25. Širi se govoriča, da so Marokanci oblegli Mogador in da se je francoska flota na ukaz iz Pariza podala na lice mesta.

TANGER 25. Francoski parnik „Artois“ je odplul proti jugu, v Mogador, s tanger-skim pašom Ben Gasijem in 400 vojaki, med temi 25 topničarji, dvema topovi in dvema mitraljezami.

PARIZ 25. Socijalistična zveza departementa Seine je imela protestni shod proti akciji v Maroku. Govorila sta poslanca Vakkand in Dėjante, ki sta naglašala da zamore ta akcija dovesti do evropskega konflikta. Shod je tudi vsprejel resolucijo v smislu sklepov štutgarskega kongresa.

Tekmovanje na morju.

QUEENSTOWN 25. Parnik „Lusitania“ je dospel semkaj sinoči ob 9. in pol uri. Prišel je preko Oceana v 4 dneh, 20 urah in 53 minutah.

Povodnji na Španskem.

MADRID 25. V pokrajini Valencija so zopet povodnji. Voda je preplavila Vastillon, in Santo Barbaro. Odposlana je bila tjakaj nujna pomoč, ker je mnogo oseb v nevarnosti. Govori se, da je v Levidi utonilo več oseb.

Rusija.

Dementi.

PETROGRAD 25. Uradno se dementira vest inozemskih listov, češ, da je tukajšnji glavni policijski urad podminiran.

Volitve za dumo.

PETROGRAD 25. Volitve volilnih mož so po vsem carstvu končane. Izvoljenih je 72 poslancev pripadajočih državnii zvezi, 526 oktobristov, 484 kadetov, 88 socialistov, 22 revolucionarcev, 499 monarhistov, 1490 pristaveš desnice, 232 zmernih, 385 levičarjev in 166 naprednjakov.

Nabrežje zdrknilo v morje.

VLADIVOSTOK 25. Nedavno dogotovljeno nabrežje, ki je stalo 800.000 rubljev, je zdrknilo v morje.

Iz Hrvatske.

Zagreb 21. oktobra 1907.

Javnost v Hrvatski stoji pod čudnim utisom: potlačena je, nestrpna, hrepeni, pričakuje nečesa. To se ne da tajiti. Delegatje Hrvatske se nahajajo že teden dni v Budimpešti, a mi, ki smo jih spremljali tjakaj z velikimi nadami in zaupanjem, stojimo doma kakor nepotolaženi. Navajeni smo bili, da nam žice iz Budimpešte donajajo vsaki dan novih znakov močate borbe naših odposlancev, novega ponosa na spretnosti in odločnosti naših politikov, iskrenih in nezapetih. Vsega tega smo pričakovali v še večji meri sedaj, ko imajo naši delegatje nadaljevati boj — a ne čujemo niti toliko, kolikor bi trebalo, da se utolaži naše hrepenenje po najostrejši borbi žnjimi, ki so nam poslali enega Rakodczaya, ki pomenja za nas ponovno — Khuenovščino z vsemi nje zastrupljivimi sredstvi.

Velika krivica bi bila, ako bi s temi čustvi spojili tudi dvome na iskrenem in tudi bojevnem razpoloženju naših delegatov. Parlamentarno delo prav za prav niti zapričelo ni. Trebalo je najprej opraviti formalnosti glede zaključnja prejšnjega in otvoritve novega zasedanja, izvoliti bureau zbornice, urediti predsedništvo itd. A k temu so prišle še iz-

jave vlade, o katerih se ni še izvela debata. Vidimo torej, da ni bilo še ni prilike ni povoda, da bi se hrvatski delegatje izpostavili in da bi zapričeli borbo. Pojedini slučajji pak so bili tudi popolnoma avtonomne naravi Ogrske same, v katere se Hrvatje nočejo utikati, da sami ne kršijo principa, po katerem se v čisto avtonomne stvari ene strani nima utikati druga stran v nobenem pogledu.

Te okolnosti treba uvaževati poprej, nego se izreka sodba, in uverjen sem, da obsodbe ne izreče noben poznavalec odnosajev. Ali tudi ob tem pomanjkanju prilike, kažejo Hrvatje svojo prisotnost v Budimpešti z malimi praskanji, začetki borbe. Na volitvi bureau a zbornice so postavili tudi Hrvatje svoje kandidate. Madjari pak so bili tako malo politično lojalni, parlamentarni in pošteni, da so vzlic listi Hrvatov izvolili v finančni odsek mesto Vrbančica škofa Drohobeckega, ki je v juniju, ko je bila vsprejeta železniška pragmatika, ta krvavi atentat na individualiteto Hrvatske in na hrvatski jezik, vendar prišel v skupni sabor in je se svojo navzočnostjo zmanjšal utis svečane izjave in korporativnega odhoda iz zbornice v Budimpešti, ki so ga bili hrvatski delegatje storili dan poprej. Hrvatje so radi tega grdega čina Madjarov oistro izrazili svoje nezadovoljstvo ter umaknili svoje mandate v odsekih. Za prvi hip so pridržali samo jedno mesto zapisnikarja (dr. Popović), ki bi jim v borbi moglo prav priti. Ko so pa Madjari izrekli grdo podtikanje, da Hrvatstvo to mesto konvenira jedino radi plače 2400 K — se niso naši obotavljali niti trenotek, da pokažejo Madjarom, kako malo jim je do materijalne osebne koristi. Dr. Popović je poslal namreč predsedniku Justhu obvestilo, da je čast zapisnikarja vsprejel le zato, da se realizira ena pravica Hrvatske, nikakor pa ne iz želje po osebni koristi, kakor se mu podtika od madjarske strani, in radi tega polaga to čast.

To je bil dosleden odgovor, ki je deloval na Madjare. V njihovih lastnih krogih obsojajo najostreje takov način borbe ter je izjavil Košut sam, da treba vnovič voliti Hrvatve v odseke, da se jim tako dade zadoščanje. Minister Andrassy pak je rekel, da se je izvolitev Drohobeckega zgodila le v nesporazumljenju ter da je večina pripravljena popraviti ta incident. V vseh treznejših krogih dajajo Hrvatom prav.

Prihajamo torej do vspeha naših delegatov, vidimo jih na mestu, vidimo njihovo delo, ki se kaže tudi v interpelaciji podpredsednika delegacije dra. Bogoslava Mažuranića na adresu ministra-predsednika Wekerla. Interpelacija se glasi doslovno: „Kako opravičuje ministerski predsednik navstalo spremembo režima v Hrvatski in uvedenje novega neustavnega režima z namenom, da se nasilnim potom, proti volji naroda, izvede žaljenje temeljnega zakona od leta 1868?“

Posl. Mažuranić je utemeljujeva interpelacijo omenjal tudi te-le momente:

Radi pragmatike je navstalo prelom, a Wekerle je strmoglavil narodno vlado ter poslal v Hrvatsko človeka, neustavno, brez programa, brez večine, brez sodelovanja Hrvatske. Hrvatski delegatje smatrajo svoje mandate odvisnimi od hrvatskega sabora in čim je bil sabor odložen, niso imeli delegatje prilike, da bi narod v Hrvatski in hrvatski

PODLISTEK.

19

Aleksander Vasiljevič Suvorov.

V spomin stoletnice spisal Iv. Steklasa.

V.

Vojna na Švicarskem, vrnitev in smrt.

Suvorov je živel tudi še zdaj po svoji poprejšnji navadi. Rad se je zabaval, šalil in tudi norčije uganjal. Pred svetom je hotel s svojim vedenjem dokazati, da je še vedno mlad. Toda varal je samega sebe. Bilo mu je že sedemdeseto leto; poslednji dve leti je pogostoma bolehal, in švicarske nevolje gotovo tudi niso poslužile njegovemu zdravju. Zares, zdaj je nastopila mirna doba, da bi mogel ozdraviti in se okrepiti, toda za Suvorova mir ni bil lek, ampak strup, ki bi mu mogel prinesiti več hudega nego dobrega. Na nesrečo se je tudi tako zgodilo.

Ko je Suvorov v polovici januarja leta 1800 odšel iz Prage na Češkem, se je prav slabo počutil in v Krakovu se je moral ustaviti. Čez malo časa je šel dalje, ali v Kobrini je legel. Pisal je v Petrograd, da ima „vročico“, da je vse njega telo v „gnoju“, in da je vsako uro slabiji, kajti že enajst dni ni

ležal že hudo bolan v Petrogradu, je poslal car k njemu generala Dolgorukega. Sorodniki ga niso pustili k bolniku. Toda on je pustil pismeno povelje, v katerem je bilo Suvorovu zabranjeno priti na carski dvor. In ta krivica se je storila možu, katerega so še pred nedavnim zvali v Petrograd „na svet in na ljubezen“, in katerega bi bile rade imele vse zapadne evropske države za svojega vojskovodjo. Te velike duševne boli so se pridružile telesnim, in Suvorove ure so bile štete, dasi ni hotel verjeti, da je njegovo življenje pri kraju. Po nagovoru svojih bližnjih se je Suvorov izpovedal, sprejel z veliko položnostjo sv. obhajilo in se poslovil od vseh. „Dolgo sem se gnal za slavo“, je spregovoril zadnji-krat, „vse je umišljava, mir duši je le pri prestolu Vsevišnjega“. Dne 6. maja leta 1800 je izpustil dušo veliki ruski vojak.

Zalost je bila v Petrogradu splošna; goste in velike trume naroda so zapirale ulice, kjer je ležal Suvorov. Vsakdo se je hotel posloviti od pokojnika, 12. maja, ob desetih zjutraj se je začel spreved; duhovščine se je zbralo vrlo mnogo; pevcev sta bila dva zbora, med njima tudi dvorski, vojske je bilo toliko, kolikor je predpisano po ukazu na pogrebu maršala. Vrhutega pa se je zbrala brezštevilna množica naroda ter šla za krsto, ali

sabor obvestili ter sprejeli odločitev o svojih mandatih. Pak se zato vračajo v Budimpešto, da vrše dalje svojo dolžnost. Oni isti Madjari, ki so se borili proti nasilju in neustavnosti, katero borbo so jim Hrvatje podprli, isti Madjari izvajajo sedaj neustavnost v Hrvatski. Madjari naj ne mislijo, da je v Hrvatski ljudji, ki stopijo na stran Rakodczaya, to je, ki privole v uvedenje madjarskega jezika in v jedinstveno madjarsko državo in nezakonitost. Prijateljstva s Srbine bo možno razbiti, četudi so radikali (srbski) izstopili iz koalicije. To je bil drugi nastop Hrvatov. Odgovor Wekerlov Vam priobčim.

Drugače je položaj hrvatskega vprašanja v Budimpešti še vedno nejasen. Madjarski voditelji so preveč okupirani od nagodbe in skrbe, kako bi jo v parlamentu spravili pod streho. Zato čujemo vsaki hip pomirjevalne izjave ministrov in olepševanja nagodbe, da si je jasno, da so Madjari to pot izveleki tanjši konec (?? Ured.) Vzemimo za dokaz samo te-le tri slučaje: ogrska kvota se je povišala za 2%, gradila se bo železniška zveza z Dalmacijo, ki bo (ozirom na Ogrsko) bolj služila interesom Avstrije, in banka (za katero se je večina izpostavljala) je ostala nedotaknena.

Se strani Hrvatov ni še pala izjava, kako se mislijo vesti nasproti nagodbi. Jasno je pa, da je ne morejo vsprejeti, ker se je sklepala brez sodelovanja Hrvatske.

Sodeč po nekih izjavah (Andrassy, Hollo) menijo Madjari, da Hrvatje ne zaprično hude borbe, ker pridejo na tapet stvari avtonomne Ogrske, ker si z oponiranjem nagodbi menda ne žele „preprečiti, da se povrne gospodarski mir“, in ker da ima Rakodczay takov gospodarski (in v obče) program, ki zadovolji vsakogar. V ostalem se ne taji, da živi misel o spremembi poslovnika zbornice, s čemer bi se onemogočila obstrukcija Hrvatov, ali tudi Madjarov samih, ako bi hoteli obstruirati proti nagodbi.

Tudi v Ogrski obstoji ustavna stranka! Da vidimo!

Za nas Hrvate v Banovini se je izvršil v Budimpešti jako ugoden — recimo velik dogodek. V obiske k naši delegaciji so došli poslanci iz državnega zbora na Dunaju in člani Jugoslovanske zveze. Obisk je imel informativne svrhe. Kaki posebni dogovori ali akcije niso bile določene. Na banketu so se zmenjavale bratske, prirsčne besede, a ob sedanjih prilikah tudi resne in značilne. Kri ni voda!

Zopet impertinentnost Franko-furtimškega, Strasshoffovega „Hrvatskega prava“!

Rusko „Slovo“ je prineslo interview svojega dopisnika s Košutom o hrvatskem vprašanju. En odlomek tega razgovora se glasi: „Nu, ako je ogrska vlada hotela mirno rešiti hrvatsko vprašanje, čemu je poslala v Hrvatsko neustavnega bana?“ — Košut je nekaj razmišljal ter rekel: „To je veliko vprašanje; nu, vi ne poznate razmer, pod katerimi smo morali tako delati. Da nismo tako ukrenili, potem bi se bile morda uresničile vse kombinacije, ki so visele v zraku in ki so se vrtele okolo pakta Franko-Luegerjevega, a so se mogle pretvoriti v geslo: Proč od Ogrske!“

„Hrvatsko pravo“ pa pravi v svojem komentarju o tem razgovoru doslovno tudi to-le:

„Sicer ne obstoji nikakov dogovor med drom. Frankom in drom. Luegerjem, ali Košutova izjava je značilna za naše razmere. Madjari se boje najbolj Starčevićancev, in zato, da bi ugodili Madjarom, vodijo resolucijonaši najodurnejo borbo proti Starčevićevi stranki prava.

Z naše strani brez daljnega komentarja.

Kriza v češkem taboru.

Zadnje vesti pravijo, da sta oba češka ministra postavila svoja portfelja na razplogo češkemu klubu in da se še vedno o tem razpravljajo, ali naj se imajo demisijske tudi objaviti na kompetentnem mestu. Smo torej še

pa stala ob potu. Ne samo ulice, ampak tudi pomoli, okna, strehe so bile polne naroda. Na oglu Nevskega prospekta in Sadove ulice je stal car Pavel I. z malim spremstvom. Ko se je približala krsta, se je odkril in poklonil — in iz oči so mu kapale solze. Zapustivši sprevod se je povrnil tiho v svoj dvorec, bil jako žalosten ves dan, ni spal vso noč ter neprenehoma ponavljal: „škoda“. Car je sprevidel, da je krivo ravnal, toda bilo je prepozno. Pogrebni sprevod je zavil v obzidje samostana Blagovješčenskega. Krsto so odnesli v gornjo samostansko cerkev. Pogrebnege govora ni bilo; dvorski pevci so zapeli 90. psalm. Zalost je stiskala srce prisotnim vsled besed božanstvenega pesnika. Vsi so jokali radi nenadomestljive izgube, ki je zadela Rusijo. To je bila prava žalost, splošna žalost: veliki ruski človek, ki je še pred nedavnim bliščal v svoji slavi, je ležal zdaj v krsti mrtev. Ko je bilo petje dovršeno, so odnesli krsto v grob.

Suvorov je pokopan v doljni Blagovješčenski cerkvi, zraven levega kora; na njegov grobni ploči stoji napis: „Tukaj leži Suvorov“. Ni dolg ta napis, ali v njem je primer, nauk in bojni klic za vsakogar, ki mu bo braniti čast in slavo ruskega imena. (Konec).

le na prvem stadiju ministerske krize, ki je odsev parlamentarne krize. Je prav mogoče, da se še vsa stvar poravnava, da češki ministri ostanejo in da se zjedinijo češke stranke glede modus procedendi. Toda kriza bi bila le odložena do dobe po rešitvi nagodbenih načrtov in bi potem izbruhnila še elementarnejše. Kriza je namreč globoka. V češkem klubu se nahajajo razne manjše ali večje stranke in sicer postopno po moči števila: agrarci, mladočehi s združenimi staročehi, radikali, klerikalci in realisti. Umevno je za to, da za tak klub ne more biti več merodajna politika mladočeha in le ta; radi tega tudi stališče obeh mladočehskih ministrov je jako prekršno in za nju sama jako mučno. Predsednik češkega kluba dr. Kramar se sam nahaja v jako mučnem položaju, ker niti agrarci niti klerikalci nočejo se upuščati v njegovo intransigentno politiko čeških postulatov; že radi tega, ker sami imajo med seboj kompetente za ministerski frak. Kar se tiče čeških radikalev, prevladajo tam bolj osebne razmere, ker hočejo biti radikalni, kadar bodo sami hoteli, in ne na povelje dr. Kramara.

In merito glede nagodbe tudi niso češke stranke zavzele svoje stališče.

Da v tej zmešnjavi postaja stališče obeh čeških ministrov nemogoče, je jasno.

Ministerski predsednik Beck, ki absolutno noče vedeti o kakem et junctimu med nagodbo in češkimi postulati, skuša na vsak način gladiti pot za nagodbo in rešiti češko krizo. „Union“ javi, da za slučaj definitivne demisijske obeh čeških ministrov, porabi baron Beck to priliko v radikalno rekonstrukcijo svojega kabineta.

„Zveza južnih Slovanov“.

V „Parlamentarni korespondenci“ čitamo: Po informacijah, ki smo jih prejeli od dobro poučene strani, vesti o krizi v „Zvezi južnih Slovanov“ ne odgovarjajo dejanskemu položaju v klubu vlada v oceni političnega položaja in glavnih pol. vprašanj popolna edinost. Tekom temeljitih posvetovanj je došlo do važnih sklepov, glede katerih pa se je sklenilo v interesu stvari varovati strogo tajnost. Glede Ivčevićeve brzojavke, odposlane Becku v imenu dalmatinskega dež. odbora, so nekateri dalmatinski poslanci mimogrede izražali pomisleke v formalnem oziru, ne da bi ti pomisleki zadobili kak važnejši pomen.

„Vaterland“ in skupna akcija jugoslovanov v nagodbenem vprašanju.

Parlamentarna korespondenca javlja: Današnji „Vaterland“ poroča, da so se pogajanja glede skupne akcije „Jugoslov. zveze“ in hrvatsko-arbske delegacije v ogrsko-hrvatskem drž. zboru razbila. Temu nasprotno smo v stanju konstatirati, da se misel glede skupne akcije ni opustila in da tozadevna pogajanja napredujejo.

Dogodki na Ogrskem.

Narodnosti in vlada.

Iz Budimpešte poročajo: Klub narodnostnih strank je imel v sredo sejo, na kateri je bilo sklenjeno, da se vladi ne votira zahtevani indennitet. Narodnostni poslanci izrečejo celo vladi nezaupnico. Istotako zavzamejo tudi stališče nasproti zakonskemu načrtu glede ustavnih garancij.

Program ogrsko-hrvatske poslanske zbornice.

Iz Budimpešte poročajo, da bo imela poslanska zbornica svojo prihodnjo meritorno sejo v torek dne 29. t. m. V isti bo razpravljala naprej o indennitetnih predlogih, potem pa pridejo na vrsto ustavno-garancijske predloge. Ko reši zbornica te predmete, prične z debato o nagodbenih predlogih.

Madjarski oddelek v ministerstvu vnanjih stvari.

„Ogrski biro“ je zvedel od merodajne strani glede vstanovitve posebnega madjarskega oddelka v ministerstvu za vnanje stvari, da bi bilo povsem odveč, da se osnuje tako kompliciran aparat. Minister za vnanje stvari, baron Aehrenthal, pozval je sicer v ministerstvo vnanjih stvari ministerjalnega tajnika v višem dvornem maršalskem uradu, Karola Wolfa, ki je specialist madjarskega prava. Wolf je izvršil pravne nauke na budimpeštanskem vseučilišču, in je bil dlje časa v službi pri madjarskem ministerstvu za finance. V maršalskem uradu je bil madjarski referent.

Dogodki na Hrvatskem.

Akcija proti odredbi ministra Andrassyja glede napisov na Reki.

Iz Budimpešte poročajo, da je odredba ministra za notranje stvari grofa Andrassyja, da smejo biti napisi na Reki samo v madjarskem in italijanskem jeziku, provzročila med hrvatskimi delegati veliko ogorčenje. O tej stvari bo interpeliral delegat Supilo v eni prihodnjih sej državnega zbora.

Italijanska klika na Reki je namreč izposlovala pri ministerstvu, da se zamorejo na glavnem mestu stavljati samo madjarski in italijanski napisi, dotim je hrvatskim odredjeno podrejeno mesto in to z manjšimi črkami.

Bosna in nagodba med Avstrijo in Ogrsko.

Neki dunajski list piše o tem sledeče: Nagodba, sklenjena nedavno temu, nikakor ne menja položaja obeh državnih polovic v okupiranih deželah. Tam bosta še nadalje vršili svojo „kulturno“ misijo, o kateri podajajo približno sliko nastopne številke: Bosna ima sedaj 239 ljudskih šol, a 586 orožniških

postaj z 2300 orožniki. Ti so stali leta 1906 deželno lepo svoto 3,765,200 kron, dočim se je za učitelje potrebovalo le 741,270 kron. Vidi se torej, da se na orožnika, kakor nosilca kulture polaga večja važnost nego na učitelja. Te številke govore dovolj jasno.

Belgijci proti kralju Leopoldu.

Belgijski kralj Leopold biva že dlje časa izven dežele na Francoskem, in se noče povrniti v Belgijo. Kakor javljajo iz Bruselja se je radi tega pričela proti kralju v vseh strankah živahna agitacija, ki utegne imeti nevarne posledice. Splošno je znano, da se je dal kralj Leopold v minoletem letu, za časa nekega potovanja po sredozemskem morju, na svoji jahti poročiti od nekega španskega duhovnika z znano hčerjo vratarjevo, sedanjo baronico Vaughan. Ta zakon je po belgijskem zakonu neveljaven, da, celo kaznjiv, ker se mora belgijski državljan, preden sklepa cerkveni zakon, civilno poročiti. Pravi vzrok, zakaj se kralj ne povrne v Belgijo, je v tem, ker noče vsprejeti svojih ministrov, da se tako izogne razpravi o vprašanju glede Konga. Kralj Leopold je prodal državo Kongo Belgiji. Sedaj je prišlo pa na dan, da v pogodbi ni domen krone, ki so skoraj tako velike kakor avstroogrška monarhija. Kralj pravi, da pripada to ozemlje neki samostojni družbi, katere upravni člen je tudi on sam.

Dogodki na Ruskem.

Židje na Ruskem.

Kakor javljajo iz Petrograda, je oblast-nija prepovedala gledališčin ravnateljem in prirediteljem koncertov v Moskvi, da ne smejo angažirati židovskih umetnikov.

Avtonomija mest v ruski Poljski.

Iz Varšave javljajo, da prcdložil vlada tretji dumi zakonski načrt glede avtonomije mest v ruski Poljski.

Izvoljski v Berlinu.

Kakor javljajo iz Berlinu, se ruski minister Izvoljski na svojem povratku iz Pariza ustavi tamkaj ter se sestane s knezom Bülowom.

Spremembe v ruskem ministerstvu.

„Rus“ poroča, da odloži ministerski predsednik Stolipin pred otvoritjo tretje dume mesto ministra za notranje stvari, ostane pa še nadalje ministerski predsednik. Minister za notranje stvari postane baje Krivošenko, dosedanji minister za finance.

Drobne politične vesti.

Ustanovne garancije za Hrvatsko. „Budapesti Hirlap“ je pričel (brez komentarja) dopis iz Zagreba, v katerem se piše, da se vrši akcija, da bi tudi Hrvatska dobila ustavne garancije. Njeje da je to bolj potrebno nego Ogrski, kajti njene pravice so v nevarnosti od strani Ogrske. Položaj Hrvatske je mnogo težji nego položaj Madjarske, katerim je bilo treba samo razpršiti pomisleke cesarjeve, da dobijo vstavne garancije, dočim imajo Hrvatje posla z Madjari, ki zamorejo vse preprečiti, kar se ustavlja njim nameram. Ustanovljenje hrvatskih ustavnih garancij — je za Hrvatsko živjensko vprašanje.

Sestanek kralja Alfonza in Fallieresa. Neki madridski list poroča, da se bo kralj Alfonz mudil en dan v Parizu, in da bo imel razgovor s predsednikom Fallieresom, da konsolidirajo prirsčne odnose med Francijo in Špansko. — „Correspondencija“ zatrjuje, da bo kralja spremljal v Pariz minister za unanje stvari, ki se sestane s Pichonom, francoskim ministrom za unanje stvari.

Demonstracije v Bolgarski. Kakor poročajo iz Sofije, prirede jutri 27. t. m., v predvečer sestanka narodnega sobranja, vsi sofijski meščani, ki pripadajo opozicijskim strankam, velike poulične demonstracije proti reakcionarnemu postopanju sedanje bolgarske vlade. Enake demonstracije se bodo vršile tudi po drugih bolgarskih mestih.

Novi nuncij v Monakovem. Iz Monakovega poročajo, da je papež imenoval nuncijem v Monakovem bivšega provincijala dominikancev, Avstrijca o. Andrej Frühwirtha.

Dnevne vesti.

Prejeli smo in objavljamo:

Trst-Rojan 24. X. 1907.

P. N.!

Zadnji čas opozarjajo me znanci, da je Vaš časopis ponovno pisal o nekem „okoličanskem kaplanu“, kateri daje prednost socjano-demokratski organizaciji pred „narodno“. Ker nisem sam čital teh člankov, ampak sem jih zvedel samo po drugih, mi ni možno spuščati se v podrobnosti.

Mnogo ljudi pa ne veruje vsega kar pišejo časopisi in torej bi lahko kdo mislil, da je vse zlagano o „okoličanskem kaplanu“. Zatoraj si usojam tu javno izjaviti, da sem jaz oni okoličanski kaplan in da sem v resnici v zaupnem pogovoru z nekim gospodom se „izrazil, da je boljša „socjalno-demokratska“ organizacija, kakor pa „narodna“, če ima poslednja namen ne toliko skrbeti za splošni materialni in moralni blagor ljudstva, kakor pa v prvi vrsti rešiti razpadli liberalizem in gotovo falirano politiko moralnega podivjanja ljudi se smešenjem cerkve in vsega, kar je bilo našim pradedom skozi stoletja spoštljivo in sveto.

Tukaj naj izprašajo pojedini gospodje svojo vest —. Če se bo ta politika nadaljevala, tedaj ima ta organizacija v sebi že kal

neizprosljive bolezni, ki se imenuje Tuberculosis congenita. Naj napravi le testament!

Predno izrečemo konečno sodbo v tej zadevi, počakajmo kak moč zraste iz tega deteta. „Po njih sadu jih bode te spoznali“.

Kdor bi hotel iz te predstoječe izjave kovati kak kapital ali navdušenje za svojo stvar na moj račun drago mu, mu rad dovolim, ker mene ne stane nič in trdo kožo imam tudi. Za nadaljno pričanje po časopisih glede te izjave pa se mi zdi škoda črnila in peresa, ker imam dovolj družega bolj pametnega dela.

Prosim da sprejmete te vrstice v svoj list, brez da se mi je treba sklicevati na en ali drug tiskovni paragraf.

Z odličnim spoštovanjem

Anton Hreščak,

kaplan v Rojanu.

Komentar k tej izjavi naj si napravijo čitatelji sami.

Šole „Lege“ in družbe sv. Cirila in Metodija. Kakor smo že poročali, se „Piccolo“ silno srda radi vesti, da namerava vlada našo šolo pri sv. Jakobu podržaviti! Da bi dal posebnega povdarka svojemu ogorčenju, vsklika: kdaj se je vlada mislila na to, da bi podržavila kako Legino šolo?!

Le počasi, ljubi „Piccolo“, ker med šolami Lege in družbe sv. Cirila in Metodija je nekaj razlike. In ta je, da se v šole družbe sv. Cirila in Metodija vsprejemajo le slovenski otroci, dočim šole Lege niso namenjene italijanskim, ampak skoro izključno slovenskim otrokom! Prvim šolam je torej namen povzdiga izobrazbe lastnega naroda, drugim pa, raznarodovanje tujega naroda. Naloga družbe je torej eminentno kulturna in plemenita, ona „Lege“ pa antikulturna, brutalna in nemoralna.

Ravno večerjšnji „Piccolo“ naznanja, da ustanovi „Lega“ tri nove šole v čisto hrvatskih krajih Istre: v Čunskih pri Malem Lošnju, v Brkaču pri Motovunu, in v Kučanih pri Oprtlju! Ista vest naznanja tudi, da se ustanovi več laških otroških vrtece, seveda tudi v slovenskih krajih.

Stvar je torej taka: šole naše družbe so v resnici potrebne, kar dokazuje njihovo prenapolnjenost se slovenskimi otroci, in je za to vladi v dolžnost, da jim posveča svojo skrb. Legine šole pa niso potrebne, ker niso namenjene lastnemu, ampak vsiljene ptujemu narodu, zbog česar bi bil od strani vlade naravnost moralen greh in kršenje pozitivnih zakonov, ako bi hotela povspesevati njihov namen!

Sicer pa bi stavili mi „Piccolo“ neki predlog. Mi smo pripravljani privoliti v to, da vlada podržavi vse Legine šole, ali pod pogojem, da se bodo v te šole vsprejemali izključno le italijanski otroci!!

Kaj pravi „Piccolo“ k temu našemu predlogu?!

Moč vpliva. Kako je odhajajoči nadzornik tolmačil šolski zakon! Prejeli smo:

Navaden človek, ki je čital „Edinost“ od 19. t. m., ne bi verjel, da je kaj takega možno v moderni in pravni državi, da se namreč šolski zakon tako prezira. In vendar: vsaj tisti, ki je poklican, da čuva in izpolnjuje zakon, ki bi mu moral biti zakon v podlago za vse njegovo delovanje — vsaj tisti bi moral poznati zakon in ga tudi izpolnjevati!

In vendar ni bilo tako pod samovoljo gospoda Swida. Kar je bilo povedano v „Edinosti“, v članku „Se enkrat Stolz in Swida“, je le gola resnica. Že to je žalostno, če navadni šolnik ne pozna zakona, ki se tiče njegovega delokroga. Kaj še le, če kak deželni šolski nadzornik, čuegar bitstveno delo bazira le na zakonu, ne pozna, ali pa noče poznati zakona?! V tem je ali nasilje, ali pa protekcijonizem.

S tem poslednjim se hočemo danes baviti, da dokažemo svetu, kako nesposoben je bil moč, ki je skozi deset let oskrboval mesto deželnega šolskega nadzornika. S tem je le začasno koristil stranki, ki se jej je pokoril do skrajnosti, ali končno jo je le — blamiral. Sijajno je namreč dokazal, da se takov režim daja vzdržavati le s previranjem in kršenjem zakona!

Kakor je bil sedaj Adoli Endler ob preziranju zakona imenovan voditeljem c. k. deške šole na Lipskem trgu, istotako je bil pred letom dnij Fritz Priger brez vsacega razpisa imenovan voditeljem c. k. deške šole v Puli. In ravno istim načinom je tudi Stolz postal voditeljem c. k. dekliške ljudske in meščanske šole, ker ni miroval, dokler ni tedanjo gospo Stumpfji spravil v pokoj.

Vsa ta imenovanja so se izvršila preziraje zakon. Tako so se pri nas od dajala izpraznjena voditeljska mesta! Popolnoma se je preziralo tudi člen XIX. drž. temeljnih zakonov, kajti nobeden teh gospodov ni zmožen deželni jezikov. Imamo torej pred seboj tudi kršenje načela, ki se ga vpoštevava v vseh družih deželah. Za g. Swida pa ni obstajalo to načelo, da si so učenci, ki obiskujejo te zavode po veliki večini Slovenci in Italijani. Na vse pritožbe roditeljev, ki niso mogli občeovati z ravnateljem, sta gg. Swida in Stolz gledala prezirljivo, s suvereno vsemogočnostjo.

Vprašanje je: kako je mogel Stolz toliko vplivati na Swido, kako je mogel ta poslednji tako daleč zaiti, da je take predloge stavil ministerstvu, kako je bilo možno, da se je importiralo iz severnih nemških krajev toliko

učitelj, ptujcev, ne poznajočih ne dežele, ne ljudi, ne jezikov?!

Neki ugledni gospod nam je pripovedoval, da so to mogočno vplivale prijateljske razmere med obema rodbinama. Tako je došel g. Stolz od g. Swide kar je hotel. Prilike so ugodne in kdo ne bi pograbil po njih, osobito če je človek interesiran?!

Vprašamo pa: je-li človek, ki daje tako vplivati na-se, primeren za tako važno mesto, kakor je ono deželnega šolskega nadzornika?!

Čudimo pa se, da se je dajalo namestništvo tako zavajati, mesto da bi se bilo odločno uprlo vsakemu imenovanju načinom, nasprotnim zakonom. Saj s tem trpi le ugled in avtoriteta oblastnih. Kako je n. pr. pal ugled namestništva pod znanim Rinaldinjem, ki je bil uvel pravi režim nespoštovanja zakonov izlasti glede enakopravnosti obeh narodnosti v deželi?!

Ta zistem se je ohranjeval in nadaljeval tudi pod Goessom, ko je vsakdo na namestništvu delal, kar je hotel.

Nu, sedaj, po prihodu princa Hohenohe, je menda opravičena nada, da bo konec takemu zistemu. Kolikor smo ga mogli opazovati doslej, je sedanji g. namestnik mož, ki ljubi pravico in spoštuje zakon. Nanj apeliramo, da se nezakonito spopolnjena mesta spopolne tako, da bo odgovarjalo zakonu in deželnim razmeram in potrebam!

Imenovanje v šolski službi. Minister za uk in bogačastje je imenoval učitelja in dosedanjega upravnega voditelja c. kr. deške ljudske šole v Trstu Adolfa Endler voditeljem tega zavoda.

Kdo je kriv mnogih železniških nesreč? Prejeli smo: Tekom enega leta zgodile so se samo na progi Trst-Zidanmost tri železniške nesreče. Krivi so od 1. oktobra 1906 veljavni službeni predpisi, ki določajo, da se opušta žvižganje na pozor, kadar se imata na progi dva vlaka srečati. Mi smo takoj o prilike prve nesreče pri sv. Križu pribili to dejstvo in zahtevali smo potom lista „Edinost“, da se takoj odpravi ta nesmiselni predpis. Na našo zahtevo pa se ni ničesar ukrenilo in zato sta se dogodili še dve večji nesreči prva pri Ljubljani (2 mrtva in 1 (?) ranjen), druga pa pri Litiji (2 mrtva in 2 ranjena). Dogodilo se je to čisto dosledno: ponesrečenci so bili pozorni le na prvi vlak in vsled tega in vsled ropota niso opazili protivlaka, ko bi bila vlaka žvižgala na pozor, bi se bile te nesreče brezdvomno preprečile.

Kdaj se temu odpomore? — Zadnji čas je izdala železnica precej novih izdaj službenih predpisov — seveda zopet v samonemškem jeziku. Naglašamo pa, da so jako jako redki čuvaji, ki bi umeli te v glavnem. Sploh pa čuvaj, naj je tudi še precej znal nemški, nemščino tekem let popolnoma pozabi, ker je ne — rabi. Pomožni čuvaji (delavci) pa ne poznajo niti nemških črk. Zunanje predpisov so si pridobili oboji iz ustnih sporočil svojih sodrugov in iz vršenja službe — ne pa iz knjižic, katerih ne umejo. Samoumevno je, da je vsled tega v nevarnosti življenje železničarjev in občinstva, in to tem bolj, čim bolj se množi promet. S 1. majem 1908 hoče južna železnica uvesti brzovlak, ki bi prevozil progo Dunaj-Trst že v 9 urah. Zato pridno utrja progo in gradi vrstnostne naprave — na izdajo slovenskih, vsem umevnih službenih predpisov na slovenskih tleh pa ne misli niti od daleč! Kaj poročiti h temu c. kr. glavno nadzorstvo avstr. železnice — kakor nekak redarstveni organ? Tudi to vidi isto kakor južna železnica in tudi istega ne vidi. Vprašamo: kje so zavarovani naši interesi? Predno bo vozil novi brzovlak, se morajo izdati slov. izdaje službenih predpisov. V tem smo edini vsi od Trsta do Maribora! C. kr. glavno nadzorstvo avstr. železnice mora južno železnico prisiliti na to, sicer moramo smatrati, da je isto tukaj le za — „parado“! **Železničarji.**

Grozeči štrajk trgovskih pomočnikov. — Na spomenico, sestavljeno od strani podpornega društva trgovskih pomočnikov, s katero so zahtevali poboljške glede plače in urnika, je sklenil občni zbor štacunarskih trgovcev, da z ozirom na njeno obliko je ne sprejmejo na znanje. Ta sklep je vzbudil veljkonsko ogorčenje med trgovskimi pomočniki, ki je izbruhnilo v njihovem predčerašnjem sestanku v klich: „Živio štrajk“. Pripravljena je bila že resolucija, s katero obžalujejo postopanje gospodarjev in izjavljajo, da ostajajo pri svojih zahtevah in proglašajo štrajk pomočnikov za ponedeljek dne 28. t. m. No, ker v zadnjem hipu je ponudilo svoje posredovanje društvo komisinarjev, ni prišla resolucija na glasovanje. Pač pa je sklican javen shod za nedeljo v gledališču Rossetti, kjer trgovski pomočniki razložijo občinstvu svoje stališče. Ako do nedelje ponujeno posredovanje ne bo imelo uspeha, sprejme se gori navedena resolucija in s tem se napove štrajk.

K. I. vseslovenskemu shodu perotinarjev in Ljubljani priglasilo se je iz raznih krajev že več odličnih udeležnikov, ter glede tega pričakovati je povoljnega uspeha. Zeleti bi bilo, da bi se posebno naše ožji domovini Istra in Primorska (ki imata za negovanje perotnine povsem najugodnejše pogoje, katere izkoriščati naj bi ne zamudili), odzvali vabilu k temu velevažnemu shodu v najobilnejem obsegu. Vzdignite se torej vsi ter pohitite dne 27. t. m. ob 10. uri zjutraj v belo Ljubljano v Mestni dom, da se tam osebno prepričate o velevažnosti tega, za naš nared tako potrebnega in koristnega shoda. To bo shod

perotinarjev in rejcev vseh malih domačih živali, da tako tudi v tem oziru povzdignete naše narodno gospodarstvo. Torej na svidenje jutri vsem, ki se zanimate za napredek te velevažne panoge slovenskega gospodarja.

Upokojenim orožnikom. ki bivajo ob progah državnih železnic, so se dovolile znižane cene na železnici. Pojasnila daje društvo upokojenih orožnikov na Dunaju.

TRŽAŠKA MALA KRONIKA.

K detomoru na Vrdeli. Včeraj je prišel v naše uredništvo g. Vincenc Hmelak in nas je zaprosil, naj z ozirom na notico o detomoru na Vrdeli, priobčimo, da on ni oče umorjenega zakonskega otroka, marveč da je očetovo ime znano tudi pupilarni oblasti.

Cegave so? Neki zidar je predminolo noč našel na Josipovem trgu 28 žaganic. Dal jih je prenesti na redarstveno stražnico v ulici Tigor, kjer so na razpolago njih lastniku.

Sokrivec onega, ki ga je aretoval na policijsko službo reflektujoči pes. Kakor sokrivce onega Dominika Hammerle, ki ga je v ulici Pauliana aretoval neki na policijsko službo reflektujoči pes, je bil predsinčnjim aretovan v neki žganjarni v ulici Geppa 36 letni težak Alojzij S., prenočujoči na ljudskem prenočišču v ulici Pondares.

15 kg svinca. V svobodni luki sta bila predčerašnjim popoldne aretovana 17 letni brezposelni mornar Štefan B. in pa 16 letni kovač Viktor G., prvi stanujoči v ulici del Pozzo bianco, a drugi v ulici Nuova. Aretovana sta bila pa zato, ker sta na stranišču Lloydovega parnika „Thetis“ vkradla 2 svinčeni plošči, teži 15 kg, a vredni 10 kron.

Radi poskusa tatvine in nevarnih groženj. 21 letna lahkoživka Marija Noveller, stanujoča v ulici dell'Altana, je dala predsinčnjim v svojem stanovanju aretovati 24 letnega slaščičarja Luka P. Dala ga je pa zato aretovati, ker ji je hotel vkrasti obleko, vredno 40 kron, in pa ker ji je prejšnji večer grozil, da jo ubije.

Mej delavcem in delodajalcem. 28 letni voznik Anton G., stanujoči v ulici delle Sette Fontane, je bil včeraj v jutro aretovan na obrežju del Mandracchio, in sicer na zahtevo Alojzija Kuzmana, ki ima v najemu delo pri zasipanju morja in pri katerem je Anton G. delal. Anton G. se je namreč sprl s Kuzmanom, ga pretepel in mu zapretel, da ga tekem osmih dnij gotovo vrže v morje.

Streljal je z revolverjem. Minolega ponedeljka zvečer sta bila Ivan K. in pa Ivan F. se svojima ljubicama v neki krčmi v ulici Rigutti. Tam je bil pa navstal mej njima prepir in začela sta si jih bila dajati. Slednjič ju je pa krčmar postavil na cesto. Ivana F. je pa to tako razkačilo, da je potegnil iz žepa revolver, na kar je Ivan K. bežal nazaj v krčmo in se tam zaprl na stranišče. Na to je pa Ivan F. trikrat vstrelil z revolverjem v vrata stranišča, ne da bi bil s tem kaj prizadel Ivanu K. Predsinčnjim je bil Ivan F. radi tega aretovan.

Neznani tatovi. Lovrencu Podboju je predminolo noč neznan uzmovič v ulici Stadion vkradel dvokolesni voziček, vreden 18 K. — 35 letnemu mornarju Antonu Riggio, ki prenočuje na nekem prenočišču v starem mestu, je neznan uzmovič iz kovčka na prenočišču vkradel za 25 kron perila.

Smešnica. Napis na vratih nekega pokopališča: „Vsled sklepa občinskega sveta, se na tem pokopališču pokopavajo le v občini živeči mrtvi.“

Koledar in vreme. Danes: Demetrij, mučenec; Nikodin: Vranica. — Jutri: Sabina, mučenica; Lovorka; Srebra — Temperatura včeraj ob 2. uri popoldne + 22° Celsius. — Vreme včeraj: predpoludne lepo, popoldne oblačno.

Društvene vesti in zabave.

Novo konsumno društvo v Barkovljah (pri obokih) priredi v nedeljo 27. t. m. od 4. do 10. ure zabavni večer s petjem in tamburanjem. Peli se bodo kratni moški zbori ter igrali izbrani tamburaški komadi. Vstop prost. Vabljeni so vsi prijatelji petja in tamburanja.

Tržaška podružnica Slov. plan. društva naznanja svojim članom, da bo zaradi spremembe železniškega voznega reda, odhod povodom izleta na Sv. Goro jutri v nedeljo zjutraj z brzovlakom ob 7. uri 20 minut z drž. kolodvora, ako bo vreme ugodno.

Akad. društvo slov. agronomov „Kras“ na Dunaju priredi svoj I. redni občni zbor 28. t. m. ob 7. uri s sledečim vspremem: 1. čitanje zapisnika; 2. poročilo odbora; 3. volitve; 4. samostojni predlogi; 5. slučajnosti.

Lokal: R. Holzer, XVIII. Türkenschanestrasse 19.

Slovenski gostje in prijatelji društva dobrodošli!

Za podružnico družbe sv. Cirila in Metodija na Greti so nabrali ob priliki poroke gosp. Bogomila Scheimer z g.co Valerijo Starc K 11.20. Denar hrani uprava „Edinosti“.

Trgovina s pohištvom Peter Jeraj Trgovina s pohištvom
ulica Vincenzo Bellini 13 ter vogal ulica Sv. Katerine
Pohištvo od navadne do najfineje vrste
in po jako nizkih cenah.

Br. 4521.
Oglas.
Daje se na opče znanje, da če se usmena javna jeftimba, glede davanja u zakup gradnje župnog stana u Račojvasi obdržavati u ovom općinskom uredu dne 7. novembra t. g. u četvrtak između 10 i 12 sati prijepodne.
Isključna cijena jest K 14926:80. Najtjecatelj kod jeftimbe imadu prijepočetka iste položiti vadijum od 5%, koja dostalac na 10% u ime jamčevine nadopuniti imade.
Nacrti, troškovnik i jeftimbena uvjeta mogu se uvidjeti za vrieme uredovnih sati u ovome uredu.
Glavarstvo općine Buzet
17.10. 1907.
Načelnik: **F. FLEGO v. r.**

Velika izbora mešanih fav dobi se v ::
:: slađičarni
JOSIPA WEBER
TRST — ulica Carlo Ghega št. 4 — Trst
Izvršujejo se tudi pošne pošiljatve.

VELIKA ZALOGA
praznih buteljki
Trst, via delle Ombrelle št. 5
Guido e Ugo Coen
100.000 buteljki od šampanjca
za refošk
Prodajajo in kupujejo se buteljke vsake vrste za refošk, šampanje, bordeaux, rensko vino, konjak itd. **VELIKA ZALOGA** Buteljki od pol litra in 1 in pol litra. Damjane iz stekla opletene
Prevzamejo se dopošiljatve na deželo.
Kupuje se razbito steklo vsake vrste.

+ Giulio Reddersen +
TRST, ulica Giosuè Carducci št. 23
:: :: TELEFON št. 813 :: ::
Kirurško orodje, ortopedični aparati, Moderel, umetne roke in noge, berglje, kiti pasi, elastični pasi in nogovice, elektrotrepevitične priprave, aparati za inhalacijo.
SKLADIŠČE potrebštin za kirurško zdravljenje. Potrebštine iz gumija in neprodinoga :: :: :: :: blaga. :: :: :: ::

ZDRAVNIK
Dr. D. KARAMAN
specijalist za notranje bolezni in za bolezni na dihalih (griže in nos)
ordinira na svojem stanovanju
ulica Giulia št. 3
od 11. do 1. TELEFON 1268

Delavci! Upišite se v Nar. delavsko organizacijo.

Tovarna pohištva
Aleksand. Levi Minzi
ulica della Zesa št. 46
ZALOGA:
Piazza Rosario št. 1
Katalogi načrti in proračuni
NA ZAHTEVO.

UMETNI ZOBJE
Plombiranje zobov.
izdiranje zobov brez vsake bolečine
v zobarskem kabinetu
Dr. J. Čermák in G. Juscher
TRST
ulica della Caserma št. 13, II. nadst.

Dalmatia
Prva trgovinska družba
SESLIN & Ci
TRST — Borzni trg 3 — TRST

Komisije in zastopstva izključno dalmatinskih izdelkov, kakor: žganje, maraški, vina (Opollo in proseški način) oljkino olje, maraške, mandeljni, sardine, sardele, jedila v konservah, hrizantem, med, borovje seme, kože, volna, steklina itd. itd.
Iščejo se zastopniki.

Pekarna in slađičarna Vinko Skerk
TRST, ulica Acquedotto št. 15 s podružnico v ulici Miramar 9.
Prodaja kruh vsake vrste svež trikrat na dan. Postrežba na dom. Specialiteta kruha zdravega ter pripicevcev iz Karlovih Varij. Bogata izbora slađične crems à la glaçe, milanakega kruha, hlebov, dezertnih biskotinov, najfinejih fav, napravljenih z mandeljni, fondants, in vsakovrstnih slađkarij
Najfineja vina in likerji ter pivo v buteljkah.

DOBIVA SE V VSEH LEKARNAH. **Najvspešnejše sredstvo proti** **DOBIVA SE V VSEH LEKARNAH.**
revmatizmu in protinu
TEKOČINA GODINA prirejena v Trstu Rafaja Gođina, lekarna „Sila Kladovca delja Salata“ pa od lekarnarjev: sv. Jakob in Jacipa Gođina, lekarna „Sila Iger“, Farvato & C.
Klikovnica št. K 1-09. In Trstu se ne odpošilja manje od 4 steklene preči post. govornje ali proti ambicijami pošiljate manje 7 K franco pošiljate in sponje

HOTEL BALKAN 70 sob, elektr. razsvetljava, lift, kopeli, pečnjak & kafi **HOTEL BALKAN**

Plesni odsek „Trž. Sokola“ naznanja cenjenim bratom in prijateljem plesa, da je danes plesna vaja, na kateri se prične poučevati „Moravska beseda“. Prihodnja plesna vaja v četrtek ob navadni uri.

Nazdar!

Vesti iz Goriške.

x Ničev izgovor. Glasilo goriškega magistrata, goriške trgovske in obrtne zbornice, deželnega odbora goriškega ter par laških advokatov, „Corriere friulano“, boleha že več let na naročniški jetiki. Da bi ozdravili to smrtonosno bolezen, poklicali so iz blažene Italije nekoga dr. Pietra, ki naj bi kakor uredniški strokovnjak vstavil napredovanje jetike. To pa se mu ni posrečilo; njegovo uređovanje je marveč povpešilo bolezen, tako, da se jo sedaj sme imenovati dirkajočo sušico. Ker je pa ta bolezen neozdravljiva, odtegnili so patroni lista vsako pomoč v podobi cvenka. Da bi list kakega popoldne ne zaspal na večno v Abrahamovem in Sarinem naročju, začel je tē dni brcati na vse strani, da je državno pravdnštvo prisiljeno obleči mu posilno jopo z zaplombo. Drugega si pa bolnik ne želi, ker mu je tako dan izgovor, da umre radovoljno sam, ker ga avstrijska oblast odveč pveganja in mu izpodjeda življenjsko nit dan in dan.

Tatvina na pošti v Nabrežini. — Iz Nabrežine smo prejeli: Kakor znano je bila dne 19. avgusta 1907 ukradena na pošti v Nabrežini (na postaji) večja svota denarja. Med drugimi sta bila osumljena tudi poštni sluga Jernej Caharija in njegov brat Ivan. Uvedena je bila sodna preiskava, ki je trajala dva meseca. Sedaj pa je proti rečenima ustavljeno vsako sodno postopanje, ker je dokazano, da njiju ne zadevuje nikakr krivda. Na tem izidu je zadovoljno vse ljudstvo, ker je slugo Jerneja Caharija vsikdar poznalo kakor poštenega človeka. Razun tega je imelo ljudstvo do njega posebno sočutje, ker je glavlar družine in ima dvojico malih otročičev. V tem pogledu je značilno, da je ljudstvo iz lastne volje zbiralo denarne prispevke v podporo družini v teh hudih trenutkih.

x Goriško kmetijsko društvo se je preselilo z zaloga v dalačo grofa Attensa na Korenj. Pribilo je nad glavni vhod svojo firmo, a ta je bila le par ur cela. Najeta mularija jo je pretregala. Ker društvo išče zločince, javka čifutsko laško glasilo o preganjanju nedolžnih laških otročičev in se zgraža nad barbarsko surovostjo privandranih Slovencev, ki da za vsako malenkost kričijo po policiji.

Po mnenju vseh razsodnih Goričanov brez razlike narodnosti, bi policija napravila vsem veliko dobroto, ako bi nadutemu, iz Italije privandranemu uredniku magistratovega organa pokazala pot preko črno-zlatih kolov, ker dela le zdrážbo mej prebivalci in agitira za irredento. Njegovo prisojeno in odurno pisavo obsojajo sami Lahi ter se smejejo njegovemu „neodrešenemu“ modrovanju. Ker listu pomanjkuje „nervus rerum“, bo moral dr. Pietra gotovo prenesti v kratkem času svoja šila in kopita preko meje.

Vesti iz Istre.

Podgrad v Istri. Čuje se, da je imenovan k. c. kr. sodnji v Podgradu neki Italijan prve vrste, avskultant Vinci, kateri je znan v Gorici po neki protislovenski pesmi.

Ne, takih ljudi ne potrebujemo v Podgradu, da bi kakor tujerodni norce brili iz našega poštenega slovenskega ljudstva in opozarjamo na ta slučaj naše gg. poslance, da dobi to mesto kak Slovenec ali Hrvat. Italijan Vinci pa naj gre v kak italijanski kraj, kjer bo bolj na svojem mestu.

Razpisana služba. Pri c. kr. kaznilnici v Kopru je izpraznjena služba adjunkta v XI. činovnem razredu.

Vesti iz Kranjske.

Šest kilogramov težko repo je pridelal posestnik Janez Beravs je Predtrga pri Radovljici.

25-letnico župnikovanja je obhajal v četrtek v Vipavi župnik-dekan in častni kanonik g. Matija Erjavec.

Državni poslanec g. Ivan Hribar je daroval, kakor smo že javili, del svojih poslanskih dijet v dobrodelne svrhe, in sicer 600 K „Radogoju“, 400 K ubožnim meščanom, 200 K pa v vzgojevalne namene.

Razne vesti.

Poroka grofa Szechenya z mis Gladvy Vanderbiltovo bo dne 4. novembra v New-Jorku.

Košutovo zdravje. Iz Budimpešte poročajo, da se je zdravstveno stanje Košutovo zboljšalo.

Dunajski župan dr. Lueger je praznoval v četrtek svoj 63-letni rojstni dan.

Velika insolvenca v Vukovaru. Iz Vukovara poročajo: Veleposestnik Radivoj A. Paunović, ki poseduje 3000 oralov zemlje, prišel je v finančne zadrege, ker so mu odkazane hipoteke v znesku 600.000 kron. Njegovi dolgovi znašajo 6 milijonov kron. Njegovo stanje je aktivno, zato bodo vsi upniki plačani.

Higijenični migljaji. O izpadanju las se je dosti pisalo in mnogo sredstev se je že poskusilo, ali skoraj vsa brezuspešno. Najbolje sredstvo je čisto držanje istih, pa bodi si da so preveč mastni ali pa presuhi. Med najboljša sredstva spada voda „Kinina Salus“ katera ne samo da ne dopušča da lasje izpadajo, ampak še povpešuje raščo istih, in zato je jo vsem toplo priporočamo.

Dr. X.

Samo pristni Mackov Kajser Borax, prah za kožo, ne obstoji z rastlinskih snovi, ter se mu lahko pripisuje veliko prednost pred drugimi takimi izdelki. Mackov Kaiser Borax zabranjuje vsled svoje hladilne lastnosti in posebnih prstavkov vsako vnetje in spuščaj kože; radi tega rabijo ga posebno rade babice kot najboljši prašek za otroke.

Priporočljiv je tudi Mackov Kaiser Borax za osebe z nežno kožo in kakor sredstvo proti potenju nog. Na to novost posebno opozarjamo svoje cenj. čitatelje.

MALI OGLASI.

Mali oglasi računajo se po 3 stot. besedo; mestnoiskane besede se računajo enkrat več. Najmanjša pristojbina 40 stotink. Plača se takoj.

Kmetovalcem se uljudno priporočam za spoznanih oralov in drugih potrebščin. ŽIVIC i dri. Trst, ulica Commerciale 2. 1366

Sadjerejci! — Sadno drevje sadite v jeseni, ne spomladi. Mnogo tisoč cepljenih jablan, hrusk in češenj po nizki ceni prodaja sadjarsko društvo v Rihembergu. 1367

Esposito & Bassa nasledniki Jakoba Klemene — Trst, ulica San Antonio 1. Trgovina manufakturnega blaga in malih predmetov ter sukna za ženske obleke.

Proda se prodajalna jestvin s pekarno dobro vpejano. Naslov pove Inse-ratni oddelek Edinosti. 1363

Radi svoje krepčilne lastnosti in izvrstnega okusa stavlja distilirani izdelek

Amaro d' Istria

specijaliteta odlikovane tovarne likerjev **G. B. PETRALI & Co. v Rovinju**

vse do sedaj znane enake izdelke v ozadje.

Podružnica prodaje na debelo: TRST, ulica A que št. 20, pritličje

Patrizio Pittaro & Giovanni Bianchi

Avtorizovana delalnica za električne napeljave

TRST, Largo Santorio Santorio št. 5 v začetku ulice Farneto

Napeljava elektr. zvoncev, brzojavov, telefonov in strelovodov.

Popolne napeljave električne luči.

Motori in električna vetrila. — Postavljanje svetilk itd.

Aparati baterije in potrebšćine za električno zdravljenje.

Delo se izvršuje hitro in natančno. — CENE ZMERNE. — CENIKI ZASTONI.

Priporoča se **Gostilna „Nuova Abbondanza“**

Trst — ulica Giosuè Carducci št. 20—22 — Trst

Kuhinja italijanska in nemska. Vina in pivo I. vrste:

~ Sobana za biljard, dvorane za klube in društva. ~

Postrežba točna. — Cene zmerne. Lastnik **ANTON SILVESTRI.**

PEKARNA in SLADČIČARNA

Dominik Milanič, Trst

ulica della Guardia št. 24

Prodaja: 3-krat na dan svež kruh, najfinejšo moko vsake vrste; vino v buteljkah in likerji.

PODRUŽNICA: ulica Pozzo št. 2 (vogal della Guardia)

BOGATA ZALOGA JESTVIN.

V pekarni s prodajo sladčie in likerjev

M. Stoppar, Trst

ulica S. Giacomo št. 7 (Korzo) s podružnico v ulici Giuseppe Caprin št. 9 (ex ulica Erta)

najde se veliko izbero sladčic in vsak dan svežih higijeničnih biškotov. Prepečenci (biškoti) za ladije, kakor tudi sveži kruh 4-krat na dan.

Velika zaloga tu- inozemskih vin in likerjev. — Telefon 1464.

V prodajalnici zgotovljenih oblek in blaga za moške obleke I v a n S i m i c Trst, ulica Barriera 32 v hiši lekarnar Picciola, sprejmejo se sedaj naročila za moške obleke in drugo potrebno za bližnje praznike Vsih Svetih in Božič proti naračunu in plačilu na obroke. 1349

Ugodna prilika. Proda se 6 sivalnih strojev, elegantnih z lahkim tekom, sivanje precizno, uporabljivi za vsako delo. gld. 32. — Kupljeni so bili na dražbi. Trst, ulica Š. Caterina 9, dvorišće, skladišće 1 a. 1347

Pisar z lepo in urno pisavo, sd sprejme v notarsko pisavo na deželi. Naslov pove Inse-ratni oddelek Edinosti. 1358

Prodajalna jestvin Ulica Industria 653 (vogal ul. Vespucci) TRST Sveže blago. — Poštena cena. 1347

Hočete imeti svež kruh cel dan? sluzite se v pekarni **JOSIPA VATOVEC** ulica Sette Fontane št. 834, Trst.

Jabolka

fini namizna v vsaki množini po gld 8 do 14 za 100 kilogr. iz kolodvora Litija razpošilja

Ivan Razboršek

Šmartno pri Litiji, Kranjsko. Poštna korbica 5 kg. franco gld. 1-20.

Franc Skok

— tapecirar —

Trst, ulica Giovanni Boccaccio 4

Izdelauje vsako tapecirsko delo kakor posteljni vzmet, žimnice, zavese itd. — CENE ZMERNE. —

Successori Antonio Malusa

CENTRALA: Ul. Lazzaretto vecchio 15

PODRUŽNICA: Ul. Gelsti 1

Velika skladišća vina

strko in dalmatinsko vino, domaće olje, žganje, dezertna vina, šampanjec

Prsto na dom. — Skladišća v oddaji

BRUNO BILIĆ

Komisijiski urad

TRST

ul. Chiozza 4. l.

Častim se naznaniti, da sem odpršćil dišće izključno dalmatinskih izdelkov, Vlahov, Gorjupi Krka, Vino, žganje, Mareškin, Olje, Sardine itd. Sprejemam vsako naročilo za dovolj odvoz gorimenovanih izdelkov, po najugodnejimi pogoji. V nadi, da me sl. občinstvo počasi zahvaljuje se v naprej ter bilježim Udani **BRUNO BILIĆ**

GORISKA LJUDSKA POSOJILNICA

vpisana zadruga z omejenim jamstvom. V lastni hiši, Gosposka ulica št. 7 I. nadstr.) — Telefon št. 79. Račun pošne hranilnice št. 837.315.

Vsled sklepa skupne seje načelstva in nadzorstva z dne 12. marca 1907:

Hranilne vloge se obrestujejo po 4 1/2 % Stalne vloge od 10.000 kron dalje z odpo-vedjo 1 leta po dogovoru. Rentni davek plačuje pos. sama.

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakogar. Posojila dajejo zadrudnikom na vknjižbe po 5 1/2 %, na varščino ali zastave in na menjice po 6 %.

Glavni deleži obrestujejo se koncem leta po 5 1/2 %.

Stanje 31. decembra 1906.: Zadrudnikov 1823 z deleži v znesku 1.) 104.790— kron. — Hranilne vloge: 2) 1.675.188-82. — Posojila: 3) 1.617.190-37. — Reserzni zaklad 82.382-63. — Vrednost hiš: 112.265-23.—

FILIP IVANIŠEVIC

zaloga dalmatinskega vina

lastni pridelek v Jesenicah pri Omišu v ulici Valdirivo št. 17 (Telefon 1405)

kateri prodaja na malo in veliko. — Nadalje priporočla slav. občinstvu svoje gostilne „All'Adria“ ulica Nuova št. 11 in „Al fratelli dalmati.“ ulici Zudecke št. 8. v katerih toči svoja vina I. vrste

CREMA MARSALA DEPAUL

Vino-likier bolj redilno, nego alkoholieno.

Umetni **fotografični atelje**

pri sv. Jakobu ulica Rivo št. 42 (pritličje) TRST.

Izvršuje vsako fotografično delo kakor tudi razglede posnetke, notranjost lokalov, porcelanaste, plošće za spomenike, itd. itd.

POSEBNOST

Povečanje vsakatero fotografije. Radi udobnosti P. N. naročnikov sprejema naročbe in jih izvršuje na domu ali zunaj mesta.

Povsodi najvišje polvale.

Pazite na ponovjanje.